

คำวินิจฉัยของ นายอุระ หวังอ้อมกลาง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๓๔/๒๕๔๘

วันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๔๘

เรื่อง ศาลแพ่งส่งคำโต้แย้งของจำเลย (บริษัท วิ.เอส.เอ. การเกษตร จำกัด) ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญ พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ (กรณีประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๕๕ มาตรา ๒๗๑ ถึงมาตรา ๒๕๐ และประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๔ และมาตรา ๒๐๔ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ และมาตรา ๓๐)

ข้อเท็จจริงได้ความว่า บริษัท วิ.เอส.เอ. โฮลดิ้ง จำกัด ได้ทำสัญญากู้ยืมเงินจากบริษัทเงินทุน หลักทรัพย์ ศรีมิตร จำกัด (มหาชน) ซึ่งเป็นสถาบันการเงินที่ได้รับอนุญาตจากกระทรวงการคลังให้ ประกอบธุรกิจเงินทุนได้โดยกู้ยืมเงินกันในจำนวน ๑๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๓๗ เมื่อบริษัท วิ.เอส.เอ. โฮลดิ้ง จำกัด รับเงินแล้วจะออกตั๋วสัญญาใช้เงิน ชำระเงินที่ขอรับไป และยอมเสียดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๑๔ ต่อปี หรือ MOR ของธนาคารกสิกรไทย จำกัด มหาชน (MOR คือ อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ขั้นต่ำของธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) ที่คิดสำหรับเงินกู้เบิกเกินบัญชี จากลูกค้าของธนาคาร) อัตราดอกเบี้ยนี้จะขึ้นลงตลอดอายุสัญญา ซึ่งธนาคารจะประกาศเป็นคราว ๆ ไป โดยคิดจากยอดเงินกู้ที่รับไปเป็นรายวัน นับแต่วันที่ได้รับเงินจนถึงวันครบกำหนด หากคิดนัดไม่ชำระ ดอกเบี้ยหรือเงินต้นจะถือว่าผิดนัดชำระการกู้ยืมทั้งหมด และเจ้าหนี้มีสิทธิเรียกให้ชำระหนี้ได้ทั้งหมด และบริษัท วิ.เอส.เอ. โฮลดิ้ง จำกัด ยอมเสียดอกเบี้ยทบต้นให้เจ้าหนี้ในอัตราร้อยละ ๒๑ ต่อปี ของต้นเงินบวกดอกเบี้ยค้างชำระ คิดทบต้นปีละครั้งจนกว่าจะชำระเงินกู้คืนแก่เจ้าหนี้

นอกจากนี้ บริษัท วิ.เอส.เอ. โฮลดิ้ง จำกัด ได้นำที่ดินมาจดทะเบียนจำนองประกันหนี้ โดยตกลงชำระดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๒๑ ต่อปี และหากมีการบังคับจำนองได้เงินไม่พอชำระหนี้ ก็จะยอมรับผิดชำระหนี้ที่ขาดอยู่จนครบ และได้ให้นายวิระวัฒน์ ชลวณิช เป็นผู้ค้ำประกันในการกู้ยืมเงิน ผู้ร้องได้รับเงินกู้ไปโดยออกตั๋วสัญญาใช้เงิน ลงวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๔๐ สัญญาจะใช้เงิน ๑๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๑๕.๕๐ ต่อปี ชำระดอกเบี้ยเป็นรายเดือนชำระคืนเงินต้น หากผิดนัดชำระเงินต้นหรือดอกเบี้ยถือว่าผิดนัดเต็มจำนวน และยอมรับผิดชดใช้ดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๓๕ ต่อปี หรืออัตราสูงสุดโดยมีจำนวนที่ ๒ รับอาวัลเป็นประกันการชำระเงินตามตั๋วสัญญาใช้เงิน

หลังจากที่ออกตั๋วสัญญาใช้เงินและรับเงินกู้แล้ว ผู้ร้องชำระดอกเบี้ยให้จนถึงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๔๐ และคงค้างชำระเงินต้นทั้งหมดพร้อมดอกเบี้ยตั้งแต่วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๐ เป็นต้นมา ซึ่งเจ้าหนี้ได้ปรับอัตราดอกเบี้ยที่เรียกเก็บจากผู้ร้องเป็นอัตราร้อยละ ๒๑ ต่อปี ตั้งแต่วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๐ เป็นต้นมา ต่อมากระทรวงการคลังได้มีคำสั่งให้ระงับการดำเนินกิจการของบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ศรีมิตร จำกัด (มหาชน) คณะกรรมการองค์การเพื่อการปฏิรูประบบสถาบันการเงิน จึงเข้าควบคุม ดำเนินการแทน โดยทำการขายทรัพย์สินเพื่อชำระบัญชีของเจ้าหนี้เดิมตามมาตรา ๓๐ แห่งพระราชกำหนดการปฏิรูประบบสถาบันการเงิน พ.ศ. ๒๕๔๐ ซึ่งต่อมาเจ้าหนี้โดยองค์การเพื่อการปฏิรูประบบสถาบันการเงินผู้กระทำการแทนตามอำนาจหน้าที่ภายใต้พระราชกำหนดการปฏิรูประบบสถาบันการเงิน พ.ศ. ๒๕๔๐ ได้ขายสินเชื่อ ตราสารหนี้และสิทธิเรียกร้องกับเอกสารที่เกี่ยวข้องของเจ้าหนี้เดิมให้แก่บริษัทเงินทุน เกียรตินาคิน จำกัด (มหาชน) ซึ่งรวมถึงสินเชื่อ ตราสารหนี้ สิทธิเรียกร้องและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับมูลหนี้ของผู้ร้องในคดีนี้ รวมทั้งได้โอนสิทธิและหลักประกันทั้งปวงตามสัญญา กู้ยืมเงิน คำประกัน จำนอง ของบริษัท วี.เอส.เอ. การเกษตร จำกัด และนายวีระวัฒน์ ชลวณิช บริษัทเงินทุน เกียรตินาคิน จำกัด (มหาชน) จึงได้รับโอนทั้งสิทธิและหน้าที่ของเจ้าหนี้เดิมที่มีต่อ บริษัท วี.เอส.เอ. การเกษตร จำกัด ทั้งหมด ทั้งนี้ การโอนสิทธิเรียกร้องของบริษัทเจ้าหนี้เดิมให้แก่ บริษัทเงินทุน เกียรตินาคิน จำกัด (มหาชน) สามารถกระทำได้โดยไม่ต้องบอกกล่าวการโอนไปยังบริษัท วี.เอส.เอ. การเกษตร จำกัด และนายวีระวัฒน์ ชลวณิช ตามมาตรา ๓๐๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่ง และพาณิชย์ ตามความในมาตรา ๒๗ แห่งพระราชกำหนดการปฏิรูประบบสถาบันการเงิน พ.ศ. ๒๕๔๐

อย่างไรก็ตาม บริษัทเงินทุน เกียรตินาคิน จำกัด (มหาชน) ได้แจ้งบริษัท วี.เอส.เอ. การเกษตร จำกัด และนายวีระวัฒน์ ชลวณิช ทราบถึงการโอนภาระหนี้สินและให้ชำระเงินต้น พร้อมดอกเบี้ย ที่ค้างต่อบริษัทเงินทุน เกียรตินาคิน จำกัด (มหาชน) แต่ก็ยังคงเพิกเฉย บริษัทเงินทุน เกียรตินาคิน จำกัด (มหาชน) จึงได้มอบอำนาจให้ทนายความมีหนังสือบอกกล่าวการโอนสิทธิเรียกร้องและบอกกล่าว ทวงถามพร้อมบอกกล่าวบังคับจำนอง โดยให้ชำระเงินต้นและดอกเบี้ยที่ค้างให้บริษัทเงินทุน เกียรตินาคิน จำกัด (มหาชน) และได้ถอนจำนอง แต่บุคคลทั้งสองเพิกเฉย บริษัทเงินทุน เกียรตินาคิน จำกัด (มหาชน) จึงฟ้องบริษัท วี.เอส.เอ. การเกษตร จำกัด เป็นจำเลยที่ ๑ และนายวีระวัฒน์ ชลวณิช เป็นจำเลยที่ ๒ ให้รับผิดชำระเงินต้นค้างชำระเป็นจำนวน ๑๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยนับแต่วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๐ จนถึงวันฟ้องคิดเป็นดอกเบี้ย จำนวน ๗,๑๕๒,๑๔๑.๗๗ บาท รวมเป็นเงิน

ที่ผู้ร้องต้องชำระให้โจทก์ถึงวันฟ้องทั้งสิ้น จำนวน ๑๗,๓๕๒,๑๕๑.๗๗ บาท พร้อมทั้งต้องชำระดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๑๕ ต่อปี ของต้นเงินจำนวน ๑๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท นับแต่วันถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไป จนกว่าจะชำระหนี้เสร็จสิ้น หากไม่ชำระหรือชำระไม่ครบถ้วน โจทก์ขอให้เอาที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างที่จดทะเบียนจำนองไว้ นำออกขายทอดตลาดนำเงินมาชำระหนี้ให้โจทก์ หากได้เงินไม่พอชำระหนี้ จำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๒ ต้องรับผิดชอบชำระหนี้จำนวนที่ขาดจนครบ ปรากฏตามคดีหมายเลขคำที่ ง. ๕๘/๒๕๔๕

ผู้ร้องให้การ สรุปได้ว่า โจทก์ไม่มีสิทธิเรียกดอกเบี้ยเกินอัตราร้อยละ ๑๕ ต่อปี เนื่องจากต้องห้ามตามพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. ๒๔๗๕ และตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๐ รวมทั้งประกาศของธนาคารแห่งประเทศไทย ซึ่งในการที่ผู้ร้องชำระดอกเบี้ยให้กับเจ้าหนี้เดิม ผู้ร้องได้ชำระโดยไม่มี การผิดนัด วิกฤตเศรษฐกิจเป็นที่ประจักษ์แก่บุคคลทั่วไป ปรากฏตามคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑/๒๕๔๑ เป็นเหตุสุดวิสัยที่สถาบันการเงินและประชาชน จะชำระหนี้ได้ จึงไม่ถือว่าผู้ร้องผิดนัด โจทก์ไม่มีอำนาจฟ้องตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๐ ฟ้องของโจทก์ไม่มีผลบังคับตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖

ตามคำร้องของผู้ร้องที่ขอให้ศาลส่งปัญหากฎหมายขัดหรือแย้งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ ไปให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามมาตรา ๒๖๔ สรุปความว่า ผู้ร้องอ้างว่าพระราชกำหนดบรรษัทบริหารสินทรัพย์ไทย พ.ศ. ๒๕๔๔ มาตรา ๓๑ ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ ในประเด็นเกี่ยวกับหนี้คือคุณภาพที่ไม่สามารถเปลี่ยนตัวเจ้าหนี้จากโจทก์เป็นบรรษัทบริหารสินทรัพย์ไทยได้ เพราะเป็นการบังคับใช้แก่คนกลุ่มเดียว คือ ลูกหนี้ของสถาบันการเงินของรัฐ และลูกหนี้ของสถาบันการเงินของเอกชนที่เป็นนิติบุคคล โดยละทิ้งลูกหนี้บุคคลธรรมดาของสถาบันการเงินของเอกชน ทั้งที่ลูกหนี้บุคคลธรรมดาของสถาบันการเงินของเอกชนบางรายมีกิจการใหญ่โตกว่าหลายสิบเท่าตัว (ในเรื่องพิชานนี้ ศาลแพ่งมิได้มีคำสั่งให้ส่งคำร้องเกี่ยวกับบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวมายังศาลรัฐธรรมนูญแต่อย่างใด)

ตามคำร้องของผู้ร้องที่ขอให้ศาลส่งบทกฎหมายประมวลวิธีพิจารณาคriminal ความแพ่ง ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ไปให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ มาตรา ๓๐ ลงวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖ สรุปความว่า ภายหลังที่ก่อหนี้ในคดีนี้แล้ว ได้มีวิกฤตทางเศรษฐกิจทำให้ การชำระหนี้กลายเป็นพันธวิสัย ซึ่งวิกฤตดังกล่าวทำให้ผู้ร้องกลายเป็นบุคคล พันวิสัยที่จะชำระหนี้ได้ และจะต้องได้พักหนี้ชั่วคราวจนกว่าเหตุสุดวิสัยจะจบสิ้นลง หรือจนกว่าค่าเงินบาทจะกลับมาอยู่ที่

๒๕ บาทต่อเหรียญสหรัฐอเมริกา การที่โจทก์ฟ้องผู้ร้องให้ชำระหนี้เป็นการฟ้องขอให้ศาลนำเอา บทบัญญัติประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๕๕ และมาตรา ๒๗๑ ถึงมาตรา ๒๕๐ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๔ และมาตรา ๒๐๔ มาใช้บังคับกับผู้ร้องในขณะที่ วิกฤตทางเศรษฐกิจยังไม่จบสิ้น ซึ่งผู้ร้องควรจะต้องได้รับการคุ้มครองตามประมวลกฎหมายแพ่ง และพาณิชย์ มาตรา ๘ มาตรา ๑๕๐ มาตรา ๒๐๕ มาตรา ๒๑๕ และเป็นการขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑ มาตรา ๓ มาตรา ๔ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๔๘ โดยเฉพาะอย่างยิ่งขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ และมาตรา ๓๐

ศาลแพ่งพิจารณาแล้ว เห็นว่า เนื่องจากจำเลยที่ ๑ ได้ยื่นคำร้องขอให้ศาลส่งคำร้องไปให้ศาล รัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๕๕ มาตรา ๒๗๑ ถึงมาตรา ๒๕๐ และประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๔ และมาตรา ๒๐๔ ไปให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ และมาตรา ๓๐ หรือไม่ จึงเห็นควรให้ส่งคำร้องพร้อมสำนวน ความไปให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยต่อไป เนื่องจากจะต้องรอคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ จึงให้รอการ พิจารณาพิพากษาไว้ชั่วคราว เมื่อศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยเป็นประการใดแล้ว จึงจะพิจารณา พิจารณาพิพากษาคดีต่อไป

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้ว มีคำสั่งให้รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย แจ้งสำนักงานศาลยุติธรรม เพื่อทราบ

คดีมีปัญหาต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๕๕ มาตรา ๒๗๑ ถึงมาตรา ๒๕๐ และประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๔ และมาตรา ๒๐๔ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ และมาตรา ๓๐ หรือไม่

เกี่ยวกับปัญหาที่ว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๕๕ และประมวลกฎหมาย แพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๔ และมาตรา ๒๐๔ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ และมาตรา ๓๐ หรือไม่ นั้น ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๘๗/๒๕๔๗ ลงวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๔๗ วินิจฉัย ไว้แล้วว่า ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ จึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยในปัญหาข้อนี้ซ้ำอีก

คงมีปัญหาต้องพิจารณาวินิจฉัยเฉพาะปัญหาที่ว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๗๑ ถึงมาตรา ๒๕๐ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ และมาตรา ๓๐ หรือไม่

พิจารณาแล้ว เห็นว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๗๑ ถึงมาตรา ๒๕๐ เป็นบทบัญญัติที่อยู่ในหมวดว่าด้วยการบังคับคดี ที่จะดำเนินการบังคับคดีได้นั้น ศาลจะต้องมีคำพิพากษาเสียก่อน เมื่อมีคำพิพากษาแล้วศาลจะต้องมีคำสั่งกำหนดเวลาให้ปฏิบัติตามคำพิพากษา หากจำเลยไม่ปฏิบัติตามคำพิพากษา โจทก์จึงจะร้องขอต่อศาลให้ตั้งเจ้าพนักงานคดีดำเนินการยึดทรัพย์ของจำเลยขายทอดตลาดเพื่อนำเงินมาชำระหนี้โจทก์ เป็นกระบวนการที่เป็นคนละขั้นตอนกับการฟ้องคดี และในการดำเนินคดีตามคำร้องก็ยังไม่มีความแน่นอนว่า ผลของคดีจะเป็นเช่นใด ยังไม่อาจถือได้ว่าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๗๑ ถึงมาตรา ๒๕๐ เป็นกฎหมายที่จะใช้บังคับแก่คดี และกรณีตามคำร้องก็ไม่ได้บรรยายให้ชัดเจนว่ามาตราใดของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งในหมวดบังคับคดี ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ และมาตรา ๓๐ อย่างไร บทบัญญัติประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งหมวดบังคับคดีแต่ละมาตรา มีรายละเอียด ขั้นตอนการปฏิบัติแตกต่างกัน และคำร้องไม่ระบุเรื่องอันเป็นเหตุให้ต้องใช้สิทธิ พร้อมทั้งข้อเท็จจริง หรือพฤติการณ์ที่เกี่ยวข้องและมีคำขอที่ระบุความประสงค์จะให้ศาลดำเนินการอย่างไรพร้อมทั้งเหตุผลสนับสนุนโดยชัดแจ้งตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๖ ข้อ ๖ (๓) และ (๔)

อาศัยเหตุผลดังกล่าวมาข้างต้น จึงวินิจฉัยให้ยกคำร้อง

นายอุระ หวังอ้อมกลาง

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ